

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Anden Afdeling)

15. december 2022*

»Appel – personalesag – kontraktansatte – pension – vedtægten for tjenestemænd i Den Europæiske Union – reformen af 2014 – forordning (EU, Euratom) nr. 1023/2013 – bilag XIII til denne vedtægt – artikel 21, stk. 2, og artikel 22, stk. 1, andet afsnit – overgangsforanstaltninger vedrørende den årlige tilskrivningssats for pensionsrettigheder og pensionsalderen – ansættelsesvilkårene for de øvrige ansatte i Den Europæiske Union – bilag – artikel 1, stk. 1 – tilsvarende anvendelse af disse overgangsforanstaltninger på de øvrige ansatte, der var i tjeneste den 31. december 2013 – indgåelse af en ny kontrakt som kontraktansat – akt, der går en person imod – effektiv domstolsbeskyttelse«

I sag C-366/21 P,

angående appel i henhold til artikel 56 i statuten for Den Europæiske Unions Domstol, iværksat den 9. juni 2021,

Maxime Picard, Hettange-Grande (Frankrig), ved avocat S. Orlandi,

appellant,

den anden part i appelsagen:

Europa-Kommissionen ved G. Gattinara og B. Mongin, som befuldmægtigede,

sagsøgt i første instans,

har

DOMSTOLEN (Anden Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, A. Prechal, og dommerne M.L. Arastey Sahún (refererende dommer), F. Biltgen, N. Wahl og J. Passer,

generaladvokat: P. Pikamäe,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 14. juli 2022,

* Processprog: fransk.

afsagt følgende

Dom

- 1 I appelskriftet har Maxime Picard nedlagt påstand om ophævelse af Den Europæiske Unions Rets dom af 24. marts 2021, Picard mod Kommissionen (T-769/16, EU:T:2021:153) (herefter »den appellerede dom«), hvorved Retten frifandt Europa-Kommissionen i det søgsmål, som han havde anlagt med påstand om annullation af dels svaret af 4. januar 2016 fra sektionslederen for »Pensioner« i Kontoret for Forvaltning og Fastsættelse af Individuelle Rettigheder (herefter »PMO«) ved Kommissionen (herefter »svaret af 4. januar 2016«), dels, om fornødent, afgørelsen af 25. juli 2016 fra direktøren for direktorat E i Kommissionens Generaldirektorat for Menneskelige Ressourcer (herefter »GD HR«) om afvisning af appellantens klage af 4. april 2016 over svaret af 4. januar 2016 (herefter »afgørelsen om afvisning af 25. juli 2016«).

Retsforskrifter

Vedtægten

- 2 Vedtægten for tjenestemænd i Den Europæiske Union, som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU, Euratom) nr. 1023/2013 af 22. oktober 2013 (EUT 2013, L 287, s. 15) (herefter »vedtægten«), indeholder et afsnit V med overskriften »Tjenestemandens indtægter og sociale sikring«, hvis kapitel 3 med overskriften »Pensioner og invaliditetsydelse« indeholder vedtægtens artikel 77-84.
- 3 Vedtægtens artikel 77, stk. 1, 2 og 5, bestemmer:
»En tjenestemand, der har gjort tjeneste i mindst ti år, er berettiget til pension. [...]
Den maksimale pension udgør 70% af den sidste grundløn i den sidste lønklasse, i hvilken tjenestemanden har været indplaceret i mindst et år. For hvert tjenesteår, udregnet på grundlag af artikel 3 i bilag VIII, udbetales 1,80% af tjenestemandens seneste grundløn.
[...]
Retten til pension erhverves ved det fyldte 66. år.«
- 4 Vedtægtens artikel 83, stk. 1 og 2, har følgende ordlyd:
»1. Udbetalinger i henhold til disse pensionsordninger sker over Unionens budget. Medlemsstaterne garanterer tilsammen udbetalingen af disse ydelser i henhold til den for finansiering af disse udgifter fastsatte fordelingsnøgle.
2. Tjenestemændene bidrager med en tredjedel til finansieringen af disse pensionsordninger. [...] Bidraget indeholdes hver måned i tjenestemandens løn. [...]«
- 5 Vedtægtens afsnit VII har overskriften »Klageadgang«. Det indeholder vedtægtens artikel 90-91a.

- 6 Vedtægtens artikel 90, stk. 2, fastsætter:
- »Enhver person, der er omfattet af denne vedtægt, kan for ansættelsesmyndigheden indbringe en klage over en akt, der går ham imod [...]«
- 7 Vedtægtens artikel 91, stk. 1, bestemmer:
- »Den Europæiske Unions Domstol kan afgøre enhver tvist mellem Unionen og en af de af denne vedtægt omfattede personer om lovligheden af en akt, der går imod denne person efter artikel 90, stk. 2. [...]«
- 8 Artikel 21, stk. 2, i bilag XIII til vedtægten med overskriften »Overgangsforanstaltninger for tjenestemænd ved Unionen« lyder således:
- »En tjenestemand, der er indtrådt i tjenesten i perioden mellem den 1. maj 2004 og den 31. december 2013, optjener 1,9% af det [i vedtægtens artikel 77, stk. 2, andet punktum,] omhandlede vederlag for hvert pensionsgivende tjenestear beregnet i overensstemmelse med artikel 3 i bilag VIII.«
- 9 Artikel 22, stk. 1, andet afsnit, i dette bilag XIII bestemmer:
- »Tjenestemænd, som er 35 år eller derover den 1. maj 2014, og som er tiltrådt tjenesten før den 1. januar 2014, har ret til alderspension ved den alder, der er fastsat i nedenstående tabel [...]«
- 10 For tjenestemænd på 35 år den 1. maj 2014 fastsættes pensionsalderen i den tabel, der er nævnt i den foregående præmis, til 64 år og 8 måneder.

Ansættelsesvilkårene

- 11 Artikel 8, stk. 1, i ansættelsesvilkårene for de øvrige ansatte i Den Europæiske Union, som ændret ved forordning nr. 1023/2013 (herefter »ansættelsesvilkårene«), bestemmer:
- »Ansættelse af en midlertidigt ansat [...] kan ske på bestemt eller ubestemt tid. Kontrakten for en person, der er ansat på bestemt tid, kan kun fornys en gang for en bestemt tid. Enhver senere fornyelse skal ske på ubestemt tid.«
- 12 Artikel 39, stk. 1, i ansættelsesvilkårene fastsætter:
- »Ved udtræden af tjenesten er en [midlertidigt ansat] berettiget til alderspension, overførsel af den aktuarmæssige modværdi eller udbetaling af udtrædelsespenge på de betingelser, der er fastsat i afsnit V, kapitel 3, i vedtægten og i bilag VIII til vedtægten. [...]«
- 13 Artikel 86, stk. 2, i ansættelsesvilkårene har følgende ordlyd:
- »Såfremt en [...] kontraktansat overgår til en anden stilling inden for en ansættelsesgruppe, kan han ikke indplaceres i en lønklasse eller på et løntrin, der er lavere end i den foregående stilling.
- Såfremt en sådan kontraktansat skifter til en højere ansættelsesgruppe, indplaceres han i en lønklasse og på et løntrin, der giver ham mindst samme løn som i henhold til den foregående kontrakt.
- [...]«

14 Artikel 109, stk. 1, i ansættelsesvilkårene bestemmer:

»Ved udtræden af tjenesten er en kontraktansat berettiget til alderspension, overførsel af den aktuarmæssige modværdi eller udbetaling af udtrædelsespenge på de betingelser, der er fastsat i afsnit V, kapitel 3, i vedtægten og i bilag VIII til vedtægten. [...]«

15 Artikel 117 i ansættelsesvilkårene fastsætter:

»Bestemmelserne i vedtægtens afsnit VII vedrørende klageadgang finder tilsvarende anvendelse.«

16 Artikel 1, stk. 1, andet punktum, i bilaget til ansættelsesvilkårene med overskriften »Overgangsforanstaltninger for personale omfattet af ansættelsesvilkårene for de øvrige ansatte« bestemmer bl.a., at artikel 21 og artikel 22, eksklusive stk. 4, i bilag XIII til vedtægten »finder tilsvarende anvendelse på øvrige ansatte, der var i tjeneste den 31. december 2013«.

Forordning nr. 1023/2013

17 29. betragtning til forordning nr. 1023/2013 har følgende ordlyd:

»Der bør fastsættes overgangsordninger for at gøre det muligt at anvende de nye bestemmelser og foranstaltninger gradvist under overholdelse af de erhvervede rettigheder og berettigede forventninger, der gør sig gældende for det personale, der var ansat før ikrafttrædelsen af disse ændringer af personalevedtægten.«

18 Artikel 3 i forordning nr. 1023/2013 fastsætter:

»1. Denne forordning træder i kraft på den tredje dag efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

2. Den finder anvendelse fra [den] 1. januar 2014 med undtagelse af artikel 1, nr. 44, og artikel 1, nr. 73, litra d), som finder anvendelse fra datoen for denne forordnings ikrafttræden.«

Sagens baggrund

19 Sagens baggrund fremgår af den appellerede doms præmis 1-25 og kan sammenfattes som følger.

20 Appellanten er kontraktansat ved Kommissionen.

21 Den 10. juni 2008 blev han med virkning fra den 1. juli 2008 ansat af Kommissionen som kontraktansat i PMO's femte kontor (herefter »kontrakten af 2008«). Ved ansættelsen blev appellanten indplaceret i den første ansættelsesgruppe. Kontrakten af 2008 blev forlænget tre gange for en tidsbegrænset periode og ved en afgørelse af 3. maj 2011 for en tidsbegrænset periode.

22 Den 16. maj 2014 tilbød GD »HR« appellanten en ny kontrakt som kontraktansat, som han underskrev samme dag (herefter »kontrakten af 16. maj 2014«). Denne tidsbegrænsede kontrakt fik virkning den 1. juni 2014 med en indplacering af appellanten i den anden ansættelsesgruppe.

- 23 I mellemtiden var vedtægten og ansættelsesvilkårene blevet ændret ved forordning nr. 1023/2013, der for så vidt angår de bestemmelser, der er relevante i den foreliggende sag, fandt anvendelse fra den 1. januar 2014 (herefter »reformen af 2014«).
- 24 Siden reformen af 2014 har vedtægtens artikel 77, stk. 2, som i medfør af artikel 109, stk. 1, i ansættelsesvilkårene finder anvendelse på kontraktansatte, defineret en ny årlig tilskrivningssats for pensionsrettigheder på 1,8%, som er mindre fordelagtig end den tidligere sats på 1,9%. Desuden fastsætter vedtægtens artikel 77, stk. 5, pensionsalderen til 66 år mod tidligere 63 år.
- 25 Der er dog indført en overgangsordning ved bilag XIII til vedtægten. En tjenestemand, der er indtrådt i tjenesten mellem den 1. maj 2004 og den 31. december 2013, fortsætter således med at være omfattet af den årlige tilskrivningssats for pensionsrettigheder på 1,9%. En tjenestemand, som er 35 år den 1. maj 2014, og som tiltrådte tjenesten før den 1. januar 2014, har desuden ret til alderspension ved en alder på 64 år og 8 måneder. Endelig fastsættes det i artikel 1, stk. 1, i bilaget til ansættelsesvilkårene, at denne overgangsordning finder tilsvarende anvendelse på øvrige ansatte, der var i tjeneste den 31. december 2013.
- 26 Idet appellanten var i tvivl om, hvilke konsekvenser reformen af 2014 kunne få for hans situation efter underskrivelsen af kontrakten af 16. maj 2014, anmodede han ved e-mail af 4. januar 2016 sektionslederen for »Pensioner« i PMO om en forklaring.
- 27 Ved svaret af 4. januar 2016 anførte sektionslederen over for appellanten, at dennes pensionsrettigheder havde ændret sig som følge af kontraktændringen, og at den almindelige pensionsalder og den årlige tilskrivningssats for alderspensionsrettigheder for hans vedkommende derfor var blevet ændret til henholdsvis 66 år og 1,8% fra den 1. juni 2014.
- 28 Den 4. april 2016 indgav appellanten i henhold til vedtægtens artikel 90, stk. 2, en klage over svaret af 4. januar 2016.
- 29 Ved afgørelsen om afvisning af 25. juli 2016 afviste direktøren for direktorat E i GD HR i sin egenskab af myndighed, der er beføjet til at indgå ansættelseskontrakter (ansættelsesmyndigheden), denne klage, principalt fordi den skulle afvises, idet der ikke var tale om en akt, der gik en person imod, og subsidiært som ugrundet.

Sagen for Retten og den appellerede dom

- 30 Ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 7. november 2016 anlagde appellanten sag med påstand om annullation af svaret af 4. januar 2016 og, om fornødent, af afgørelsen om afvisning af 25. juli 2016.
- 31 Ved særskilt dokument indleveret til Rettens Justitskontor den 6. februar 2017 rejste Kommissionen en formalitetsindsigelse under henvisning til, at der ikke forelå en akt, der gik en person imod, som omhandlet i vedtægtens artikel 91.
- 32 Ved afgørelse af 12. oktober 2017 besluttede formanden for Rettens Tredje Afdeling at udsætte sag T-769/16, Picard mod Kommissionen, indtil afgørelsen i sag T-128/17, Torné mod Kommissionen, havde fået retskraft.

- 33 Efter afsigelsen af dom af 14. december 2018, Torné mod Kommissionen (T-128/17, EU:T:2018:969), og da der ikke blev iværksat appel til prøvelse af denne dom, blev retsforhandlingerne i sag T-769/16, Picard mod Kommissionen, genoptaget, og parterne fremsatte deres bemærkninger til denne doms konsekvenser for denne sag.
- 34 Ved kendelse af 13. maj 2019 henskød Retten behandlingen af Kommissionens formalitetsindsigelse til afgørelse i forbindelse med sagens realitet og udsatte afgørelsen om sagsomkostningerne.
- 35 Ved den appellerede dom besluttede Retten først at behandle appellants anbringende uden forinden at tage stilling til denne formalitetsindsigelse med den begrundelse, at søgsmålet under alle omstændigheder var ugrundet.
- 36 I denne henseende fastslog Retten, at det var med rette, at Kommissionen havde fundet, at kontrakten af 16. maj 2014 medførte, at appellant ikke var omfattet af de overgangsbestemmelser, der er fastsat i artikel 21 og 22 i bilag XIII til vedtægten vedrørende den årlige tilskrivningsats for pensionsrettigheder og pensionsalderen.
- 37 Indledningsvis fortolkede Retten i den appellerede doms præmis 65-83 artikel 1, stk. 1, i bilaget til ansættelsesvilkårene, for så vidt som den bestemmer, at disse overgangsbestemmelser »finder tilsvarende anvendelse på øvrige ansatte, der var i tjeneste den 31. december 2013«.
- 38 Retten fastslog bl.a., at det følger af ordlyden af denne artikel 1, stk. 1, at artikel 21 og 22 i dette bilag finder anvendelse på de ansatte, der er omfattet af ansættelsesvilkårene, for så vidt som det er muligt at opstille en analogi mellem sidstnævnte og tjenestemænd under hensyntagen til hver af disse personalegruppers særlige kendetegn. Efter at have undersøgt disse kendetegn fastslog Retten, at mens tjenestemanden indtræder og forbliver i EU-administrationens tjeneste i henhold til et ansættelsesbrev, der forbliver uændret gennem hele vedkommendes karriere, indtræder og forbliver en kontraktansat i tjenesten i henhold til en kontrakt, så længe denne har virkninger.
- 39 Det er ud fra disse betragtninger, at Retten fortolkede kravet om at være »i tjeneste den 31. december 2013« som omhandlet i artikel 1, stk. 1, i bilaget til ansættelsesvilkårene.
- 40 I den appellerede doms præmis 81 fastslog Retten, at udtrykket »tilsvarende« i denne bestemmelse tyder på, at de ansatte befinder sig i en situation, der svarer til tjenestemændenes. Ifølge Retten kan denne situation nemlig kun bestå, når den ansatte ikke har indgået en ny kontrakt, som indebærer, at der indledes et nyt ansættelsesforhold til EU-administrationen. Idet Retten henviste til præmis 40 i dom af 16. september 2015, EMA mod Drakeford (T-231/14 P, EU:T:2015:639), bemærkede den i denne henseende, at den allerede havde fastslået, at et ansættelsesforhold mellem en ansat og EU-administrationen kan forblive uændret – selv efter underskrivelsen af en ny kontrakt, som er formelt forskellig fra den oprindelige kontrakt – under forudsætning af, at denne nye kontrakt ikke indebærer en væsentlig ændring af den ansattes opgaver, bl.a. af ansættelsesgruppen, i et sådant omfang, at dette påvirker den funktionelle kontinuitet i dennes ansættelsesforhold til EU-administrationen.
- 41 Retten konkluderede heraf for det første, at artikel 21 og 22 i bilag XIII til vedtægten kun fandt anvendelse på de øvrige ansatte, som var i tjeneste den 31. december 2013, og som forblev i tjeneste efter denne dato i henhold til en kontrakt, indtil deres situation var blevet undersøgt med henblik på beregningen af deres pensionsrettigheder.

- 42 Dernæst analyserede Retten i den appellerede doms præmis 85-93 appellanten situation i lyset af denne fortolkning af artikel 1, stk. 1, i bilaget til ansættelsesvilkårene. Efter at have undersøgt de kontrakter, der var indgået mellem appellanten og Kommissionen, samt kendetegnene ved de stillinger, som han havde været ansat i, og efter at have konstateret, at ændringen af ansættelsesgruppen havde rejst tvivl om den funktionelle kontinuitet i appellanten ansættelsesforhold med EU-administrationen, fastslog Retten navnlig, at kontrakten af 16. maj 2014 havde medført, at alle virkningerne af kontrakten af 2008, på grundlag af hvilken appellanten var »i tjeneste den 31. december 2013« som omhandlet i denne bestemmelse, var ophørt, og at dette ansættelsesforhold derfor var blevet afbrudt. Retten fastslog således, at kontrakten af 16. maj 2014 havde givet anledning til en ny tiltrædelse med henblik på anvendelsen af den nævnte bestemmelse, som ikke gav appellanten mulighed for at være omfattet af anvendelsen af de overgangsbestemmelser, der er fastsat i bilag XIII til vedtægten, vedrørende den årlige tilskrivningssats for pensionsrettigheder og pensionsalderen.
- 43 Endelig fastslog Retten bl.a., at denne konklusion ikke kunne anfægtes af appellanten argument om, at en ny kontrakt ikke er til hinder for, at man kan være omfattet af disse overgangsbestemmelser, når den ikke medfører en afbrydelse af tilknytningen og indbetalingen af bidrag til Unionens pensionsordning. Ifølge Retten kunne anvendelsen af de nævnte bestemmelser på ansatte ikke bero på den angiveligt uafbrudte tilknytning til Unionens pensionsordning, men afhæng af den funktionelle kontinuitet i det nævnte ansættelsesforhold.
- 44 Retten frifandt derfor Kommissionen.

Parternes påstande for Domstolen

- 45 Appellanten har nedlagt følgende påstande:
- Den appellerede dom ophæves.
 - Svaret af 4. januar 2016 og, om fornødent, afgørelsen om afvisning af 25. juli 2016 annulleres.
 - Kommissionen tilpligtes at betale sagsomkostningerne i begge instanser.
- 46 Kommissionen har nedlagt følgende påstande:
- Appellen forkastes.
 - Appellanten tilpligtes at betale sagsomkostningerne.

Om appellen

Formaliteten

Parternes argumentation

- 47 Kommissionen har rejst tvivl om, hvorvidt appellen kan antages til realitetsbehandling, med den begrundelse, at appellanten ikke præcist har angivet, hvilke præmisser i den appellerede dom han anfægter, hvilket er i strid med kravet i artikel 169, stk. 2, i Domstolens procesreglement.
- 48 Ifølge denne institution har appellanten ikke anført, at de centrale præmisser i den appellerede dom, hvorved Retten fortolkede artikel 1, stk. 1, i bilaget til ansættelsesvilkårene, er behæftet med retlige fejl.
- 49 Den nævnte institution har desuden henvist til Domstolens praksis, hvorefter en appel åbenbart skal afvises fra realitetsbehandling, når den savner en sammenhængende struktur, begrænser sig til generelle påstande og ikke indeholder præcise angivelser af de punkter i den anfægtede afgørelse, der eventuelt måtte være behæftede med en retlig fejl (dom af 4.10.2018, Staelen mod Ombudsmanden, C-45/18 P, ikke trykt i Sml., EU:C:2018:814, præmis 15).
- 50 Ifølge Kommissionen er den eneste henvisning i appelskriftet til en del af den appellerede dom den, der er foretaget til dommens præmis 90, hvilket ikke kan opfylde de krav om klarhed, der er fastsat i procesreglementets artikel 169, stk. 2.
- 51 Appellanten har bestridt denne argumentation.

Domstolens bemærkninger

- 52 Det følger af artikel 256, stk. 1, andet afsnit, TEUF, af artikel 58, stk. 1, i statuten for Den Europæiske Unions Domstol samt af procesreglementets artikel 168, stk. 1, litra d), og artikel 169, stk. 2, at et appelskrift præcist skal angive, hvilke præmisser der anfægtes i den dom, som der er nedlagt påstand om skal ophæves, samt de retlige argumenter, der særligt støtter denne påstand, idet appellen eller det pågældende anbringende i modsat fald afvises (dom af 23.11.2021, Rådet mod Hamas, C-833/19 P, EU:C:2021:950, præmis 50 og den deri nævnte retspraksis).
- 53 Et anbringende opfylder ikke disse krav og skal afvises, såfremt dets argumentation ikke er tilstrækkelig klar og præcis til, at Domstolen kan udøve sin legalitetskontrol, navnlig fordi de væsentlige elementer, som anbringendet er støttet på, ikke fremgår på en tilstrækkeligt sammenhængende og forståelig måde af dette appelskrifts ordlyd, der i denne henseende er formuleret på en uklar og tvetydig måde. Domstolen har ligeledes udtalt, at en appel åbenbart skulle afvises fra realitetsbehandling, da den savnede en sammenhængende struktur, begrænsede sig til generelle påstande og ikke indeholdt præcise angivelser af de punkter i den anfægtede afgørelse, der eventuelt måtte være behæftede med en retlig fejl (dom af 10.7.2014, Telefónica og Telefónica de España mod Kommissionen, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, præmis 30 og den deri nævnte retspraksis).

- 54 I det foreliggende tilfælde følger det af punkt 24 ff. i appelskriftet, at appellanten foreholder Retten at have begået en retlig fejl ved fortolkningen af artikel 1, stk. 1, i bilaget til ansættelsesvilkårene ved i den appellerede doms præmis 81 at fastslå, at overgangsbestemmelserne i artikel 21 og 22 i bilag XIII til vedtægten kun fortsat kan finde anvendelse på de øvrige ansatte, for så vidt som disse sidstnævnte ikke indgår en ny kontrakt, eller de, når de formelt indgår en ny kontrakt, fortsætter med at udøve de samme funktioner i væsentlig grad. Appellanten har ligeledes redegjort for grundene til, at denne fortolkning efter hans opfattelse er behæftet med en retlig fejl.
- 55 I modsætning til, hvad Kommissionen har gjort gældende, angiver appelskriftet således præcist den kritiserede præmis i den appellerede dom og giver en tilstrækkelig begrundelse for, at denne præmis er behæftet med en retlig fejl, således at denne appel gør det muligt for Domstolen at udøve sin legalitetskontrol.
- 56 Under disse omstændigheder bør appellen antages til realitetsbehandling.

Det eneste anbringende

Parternes argumentation

- 57 Appellanten har til støtte for appellen fremsat et enkelt anbringende om, at Retten begik en retlig fejl, da den i den appellerede doms præmis 81 fastslog, at de overgangsforanstaltninger, der er fastsat i artikel 1, stk. 1, i bilaget til ansættelsesvilkårene, kun fortsat kan finde anvendelse på de øvrige ansatte, for så vidt som disse sidstnævnte ikke indgår en ny kontrakt, eller de, når de formelt indgår en ny kontrakt, fortsætter med at udøve de samme funktioner i væsentlig grad.
- 58 Han er af den opfattelse, at henset til området for pensionsordningen og til det mål, som EU-lovgiver forfølger, er det ikke den funktionelle kontinuitet, men bevarelsen af tilknytningen og kontinuiteten i bidraget til denne ordning, der gør det muligt at definere anvendelsesområdet for de overgangsforanstaltninger, der er fastsat i artikel 1, stk. 1, i bilaget til ansættelsesvilkårene. Såfremt en kontraktansat har flere på hinanden følgende kontrakter uden afbrydelse, bevarer den ansatte således sin tilknytning til den nævnte ordning og fortsætter med at akkumulere pensionsrettigheder.
- 59 Kommissionen har bestridt dette eneste anbringende. Den har for det første – for så vidt angår den appellerede doms præmis 81 og 82 – anført, at appellanten alene har anfægtet Rettens henvisning til sin praksis vedrørende et ansættelsesforholds funktionelle kontinuitet til trods for underskrivelsen af en ny kontrakt, hvilken henvisning kun vedrører den undtagelse, der er nævnt i det sidste punktum i denne præmis 81 til den regel, hvorefter den ansattes situation kun svarer til situationen for tjenestemænd som omhandlet i artikel 1, stk. 1, i bilaget til ansættelsesvilkårene, i det tilfælde, hvor denne forbliver i tjenesten i henhold til en kontrakt og ikke underskriver en ny kontrakt. Denne undtagelse ville have gjort det muligt for appellanten at drage fordel af anvendelsen af artikel 21 og 22 i bilag XIII til vedtægten, hvis det havde været muligt at godtgøre, at der var funktionel kontinuitet mellem hans forskellige kontrakter, men denne undtagelse var netop ikke blevet anvendt på ham.
- 60 Dernæst fortolkede Retten artikel 1, stk. 1, i bilaget til ansættelsesvilkårene i overensstemmelse med ordlyden af denne bestemmelse, der henviser til, at der skal findes en »analogi« mellem tjenestemænd og øvrige ansatte. I denne sammenhæng skal der, henset til forskellen i karakteren

af en øvrig ansats ansættelsesforhold i forhold til en tjenstemands ansættelsesforhold, med henblik på at afgøre, om en ansat fortsat er i tjeneste, tages hensyn til dennes kontrakt og ikke til opretholdelsen af dennes tilknytning til pensionsordningen.

- 61 I øvrigt er dom af 14. december 2018, Torné mod Kommissionen (T-128/17, EU:T:2018:969), ikke relevant for den foreliggende sag, eftersom artikel 1, stk. 1, i bilaget til ansættelsesvilkårene ikke var omhandlet i denne dom, idet denne dom vedrørte betingelserne for anvendelsen af artikel 21 og 22 i bilag XIII til vedtægten på en tjenstemand. De betragtninger, ifølge hvilke Retten i den nævnte dom udtalte, at alene en afbrydelse af tilknytningen til Unionens pensionsordning kunne begrunde, at de overgangsbestemmelser, der er omhandlet i artikel 21 og 22, ikke fandt anvendelse, har heller ikke noget grundlag. Retten fastslog nemlig, at sagsøgeren i den sag, der gav anledning til samme dom, var i tjeneste alene på grundlag af sin udnævnelse til tjenstemand, idet den pågældendes tilknytning til Unionens pensionsordning kun var konsekvensen af denne konstatering.
- 62 Kommissionen har endvidere anført, at Retten i den appellerede dom ikke sidestillede indgåelsen af en ny kontrakt med en tjenstemands endelige udtræden af tjenesten. Retten bemærkede blot, at til forskel fra en tjenstemand kan den omstændighed, at en kontraktansat er i tjeneste på en bestemt dato, ikke godtgøres ved blot at fastslå, at der foreligger et ansættelsesbrev.
- 63 I det foreliggende tilfælde udelukkede Retten desuden enhver kontinuitet mellem »kontrakten af 2008« og »kontrakten af 16. maj 2014« efter en meget detaljeret faktisk undersøgelse af alle omstændighederne omkring det forhold, at disse kontrakter fulgte efter hinanden, i den appellerede doms præmis 86-90. Da appellantens imidlertid ikke har bestridt disse præmisser, kan han ikke med føje hævde, at der fortsat er kontinuitet mellem disse to kontrakter.
- 64 Endelig er artikel 86 i ansættelsesvilkårene uden relevans for fortolkningen af artikel 1, stk. 1, i bilaget til ansættelsesvilkårene.

Domstolens bemærkninger

- 65 Det bemærkes for det første, at vedtægtens bilag XIII fastsætter overgangsforanstaltninger, der finder anvendelse på tjenstemænd, bl.a. for så vidt angår Unionens pensionsordning.
- 66 For det andet fastsætter artikel 1, stk. 1, andet punktum, i bilaget til ansættelsesvilkårene bl.a., at artikel 21 og 22, eksklusive stk. 4, i bilag XIII til vedtægten, der indeholder overgangsbestemmelser vedrørende den årlige tilskrivningssats for pensionsrettigheder og pensionsalderen for tjenstemænd, »finder tilsvarende anvendelse på øvrige ansatte, der var i tjeneste den 31. december 2013«.
- 67 I den appellerede doms præmis 81 fastslog Retten, at udtrykket »tilsvarende« i denne bestemmelse forudsætter, at de ansatte befinder sig i en situation, der svarer til tjenstemændenes, hvilket ifølge Retten er udelukket, når en ansat har underskrevet en ny kontrakt, som indebærer, at der indledes et nyt ansættelsesforhold med EU-administrationen, medmindre denne nye kontrakt ikke indebærer en væsentlig ændring af den ansattes opgaver, bl.a. af ansættelsesgruppen, der kan rejse tvivl om den funktionelle kontinuitet i ansættelsesforholdet mellem den ansatte og denne administration. Det var på grundlag af denne forudsætning, at Retten undersøgte appellantens situation og frifandt Kommissionen.

- 68 Med henblik på at afgøre, om Retten begik en retlig fejl ved den fortolkning, som den foretog af artikel 1, stk. 1, andet punktum, i bilaget til ansættelsesvilkårene, skal udtrykket »tilsvarende« i denne bestemmelse derfor navnlig analyseres.
- 69 Det skal i denne henseende fremhæves, at det følger af selve ordlyden af artikel 1, stk. 1, andet punktum, i bilaget til ansættelsesvilkårene og navnlig af udtrykket »tilsvarende«, som fremgår heraf, at denne bestemmelse har til formål at sikre de øvrige ansatte, der var i tjeneste den 31. december 2013, at de kunne være omfattet af visse af de overgangsforanstaltninger, der er fastsat i bilag XIII til vedtægten, til trods for de forskelle, der findes mellem tjenestemændene og disse øvrige ansatte. Udtrykket »tilsvarende« gør det dog ikke i sig selv muligt blandt de øvrige ansatte, der var i tjeneste den 31. december 2013, præcist at afgrænse de øvrige ansatte, der skal kunne drage fordel af de pågældende overgangsforanstaltninger, bl.a. i tilfælde af en senere ændring af deres ansættelsesforhold med EU-administrationen.
- 70 I overensstemmelse med Domstolens faste praksis forholder det sig imidlertid således, at der hvad angår fortolkningen af en EU-retlig bestemmelse ikke blot skal tages hensyn til denne bestemmelses ordlyd, men også til den sammenhæng, hvori den indgår, og til de mål, der forfølges med den lovgivning, som den er en del af (dom af 1.8.2022, Vyriausioji tarnybinės etikos komisija, C-184/20, EU:C:2022:601, præmis 121 og den deri nævnte retspraksis).
- 71 Hvad for det første angår de mål, som EU-lovgiver forfulgte med reformen af 2014, fremgår det af 29. betragtning til forordning nr. 1023/2013, hvorved vedtægten og ansættelsesvilkårene for at gennemføre denne reform blev ændret, at »[d]er bør fastsættes overgangsordninger for at gøre det muligt at anvende de nye bestemmelser og foranstaltninger gradvist under overholdelse af de erhvervede rettigheder og berettigede forventninger, der gør sig gældende for det personale, der var ansat før ikrafttrædelsen af disse ændringer af personalevedtægten«.
- 72 Som Retten korrekt bemærkede i den appellerede doms præmis 67, findes blandt disse overgangsbestemmelser ikke blot artikel 21 og 22 i bilag XIII til vedtægten, men ligeledes artikel 1, stk. 1, i bilaget til ansættelsesvilkårene.
- 73 Henset til 29. betragtning til forordning nr. 1023/2013 må det derfor fastslås, at de nævnte overgangsbestemmelser blev fastsat med forbehold for »de berettigede forventninger« for »det personale, der var ansat« den 31. december 2013. Der er tale om en bred formulering, der går videre end velerhvervede rettigheder i streng forstand, og som gælder for alle Unionens ansatte og ikke kun Unionens tjenestemænd.
- 74 Som generaladvokaten i det væsentlige har anført i punkt 54 i forslaget til afgørelse, skal artikel 1, stk. 1, i bilaget til ansættelsesvilkårene derfor fortolkes i lyset af målene om respekt for velerhvervede rettigheder og berettigede forventninger hos Unionens øvrige ansatte, der var ansat i henhold til en kontrakt den 31. december 2013.
- 75 Hvad for det andet angår den sammenhæng, hvori denne bestemmelse indgår, bemærkes i første række, at det fremgår af vedtægtens artikel 83, stk. 2, at tjenestemændene bidrager med en tredjedel til finansieringen af denne pensionsordning, idet dette bidrag er fastsat til en bestemt procentdel af grundlønnen (dom af 10.5.2017, de Lobkowicz, C-690/15, EU:C:2017:355, præmis 43). Alle tjenestemænd, som oppebærer løn eller godtgørelse fra Unionen, og som endnu ikke er pensionerede, skal bidrage til den pensionsordning, der er indført ved vedtægten (jf. i

denne retning dom af 9.6.1992, Lestelle mod Kommissionen, C-30/91 P, EU:C:1992:252, præmis 23). Disse bidrag giver tjenestemanden ret til alderspension uafhængigt af de opgaver, som denne udøver inden for EU-administrationen.

- 76 Det bemærkes endvidere, at en tjenestemand, der er tiltrådt tjenesten før den 1. januar 2014, på visse betingelser er omfattet af overgangsbestemmelserne i artikel 21, stk. 2, og artikel 22, stk. 1, andet afsnit, i bilag XIII til vedtægten, som gør det muligt for denne at opretholde den årlige tilskrivningssats for pensionsrettigheder og pensionsalderen som fastsat i vedtægten før ændringen ved forordning nr. 1023/2013. En tjenestemand, der er indtrådt i tjenesten før denne dato, og hvis tjeneste ændres væsentligt efter denne dato, mister imidlertid ikke alene af denne grund fordelene ved disse overgangsbestemmelser, bl.a. for så vidt angår de bidrag, som denne fortsætter med at betale til denne pensionsordning under tjenestens forløb.
- 77 Det skal i anden række fremhæves, at vedtægten og ansættelsesvilkårene indfører en fælles pensionsordning for tjenestemænd og øvrige ansatte.
- 78 Henset til henvisningen i artikel 39, stk. 1, og artikel 109, stk. 1, i ansættelsesvilkårene til betingelserne i vedtægtens afsnit V, kapitel 3, bidrager de midlertidigt ansatte og de kontraktansatte på de betingelser, der er fastsat i vedtægtens artikel 83, stk. 2, nemlig ligeledes til finansieringen af denne pensionsordning.
- 79 Med henblik på anvendelsen af overgangsbestemmelserne vedrørende den nævnte pensionsordning, der er fastsat i artikel 21 og 22 i bilag XIII til vedtægten, befinder en kontraktansat, såsom appellanten, sig derfor i en situation, der svarer til situationen for en tjenestemand, som redegjort for i denne doms præmis 76, når der indtræder en ændring af den pågældendes ansættelsesforhold med EU-administrationen efter den 31. december 2013, som ikke medfører afbrydelse i betalingen af bidrag til Unionens pensionsordning.
- 80 Det følger heraf, at i overensstemmelse med en fortolkning ud fra den sammenhæng, hvori indgår artikel 1, stk. 1, andet punktum, i bilaget til ansættelsesvilkårene og målene med de overgangsbestemmelser, der er fastsat heri, og som er nævnt i denne doms præmis 74, og som vedrører overholdelsen af erhvervede rettigheder og berettigede forventninger hos de øvrige ansatte i Unionen, der var ansat ved en kontrakt den 31. december 2013, skal en anden ansat end en tjenestemand, der blev ansat senest på denne dato, og hvis tjeneste er blevet væsentligt ændret ved en ny kontrakt indgået efter denne dato, svarende til det, der finder anvendelse på de tjenestemænd, der befinder sig i en situation som beskrevet i denne doms præmis 76, være omfattet af disse overgangsbestemmelser, eftersom den pågældende ikke er ophørt med at bidrage til finansieringen af denne pensionsordning.
- 81 Det følger af samtlige ovenstående betragtninger, at Retten begik en retlig fejl ved i den appellerede doms præmis 81 at fastslå, at udtrykket »tilsvarende« i artikel 1, stk. 1, i bilaget til ansættelsesvilkårene for så vidt angår en anden ansat end en tjenestemand, der var ansat den 31. december 2013, og som havde underskrevet en ny kontrakt med EU-administrationen efter denne dato, kræver, at denne nye kontrakt ikke indebærer en væsentlig ændring af denne ansattes tjeneste, der kan rejse tvivl om den funktionelle kontinuitet i dennes ansættelsesforhold med denne administration.
- 82 Under disse omstændigheder skal appellen tages til følge, og den appellerede dom bør derfor ophæves.

Søgsmålet for Retten

- 83 I overensstemmelse med artikel 61, stk. 1, andet punktum, i statuten for Den Europæiske Unions Domstol kan Domstolen, når den ophæver den af Retten truffe afgørelse, selv træffe endelig afgørelse, hvis sagen er moden til påkendelse.
- 84 I denne henseende bemærkes, at Kommissionen for Retten rejste en formalitetsindsigelse vedrørende fraværet af en akt, der går en person imod som omhandlet i vedtægtens artikel 91. Som anført i denne doms præmis 34 og 35 henskød Retten behandlingen af denne indsigelse til afgørelse i forbindelse med sagens realitet og besluttede at realitetsbehandle appellanternes eneste anbringende uden først at tage stilling til den nævnte indsigelse med den begrundelse, at søgsmålet under alle omstændigheder var ugrundet.
- 85 Under disse omstændigheder skal der, for at der kan træffes endelig afgørelse i sagen, tages stilling til den formalitetsindsigelse, som Kommissionen har rejst, inden det undersøges, om der er grundlag for søgsmålet.
- 86 I det foreliggende tilfælde bemærkes – henset til bl.a. den omstændighed, at såvel Kommissionens formalitetsindsigelse som det eneste anbringende, som appellanten har fremført til støtte for sin appel, har været genstand for en kontradiktorisk forhandling for Retten, og at behandlingen af disse ikke kræver, at der træffes yderligere foranstaltninger med henblik på sagens tilrettelæggelse eller bevisoptagelse – at Domstolen er af den opfattelse, at sagen er moden til påkendelse, og at der skal træffes endelig afgørelse herom.

Formaliteten

Parternes argumentation

- 87 Kommissionen har til støtte for sin formalitetsindsigelse anført, at den retsakt, der anfægtes for Retten, dvs. svaret af 4. januar 2016, er en e-mail, som en af appellanternes kolleger hos PMO sendte, og at denne e-mail indeholdt følgende meddelelse: »Det bemærkes, at denne meddelelse sendes til orientering og ikke udgør en afgørelse fra ansættelsesmyndigheden, som kan påklages i henhold til [v]edtægtens artikel 90.« Kommissionen er af den opfattelse, at den nævnte e-mail ikke opfylder de betingelser, der er fastsat i retspraksis vedrørende akter, der går en person imod.
- 88 For det første har Kommissionen anført, at den i det foreliggende tilfælde ikke har truffet nogen afgørelse, men blot har givet en oplysning. Denne meddelelse viser navnlig Kommissionens klare vilje til at give en simpel oplysning og til at lade forstå, at den ikke havde truffet de forholdsregler, der var nødvendige for at vedtage en bebyrdende retsakt.
- 89 Selv hvis appellanten for det andet havde indgivet en anmodning til PMO med henblik på at få oplyst sine fremtidige pensionsrettigheder, ville svaret på denne anmodning ikke have udgjort en akt, der går en person imod. På området for pensionsrettigheder kan en foranstaltning, der har retsvirkninger, kun vedtages ved pensioneringen, hvilket bekræftes af Rettens dom af 3. april 1990, Pflöschner mod Kommissionen (T-135/89, EU:T:1990:26).
- 90 For det tredje bemærkes, at eftersom pensionsalderen og den årlige tilskrivningssats for pensionsrettigheder er fastsat i vedtægten og ikke ved en administrativ afgørelse, kan svaret af 4. januar 2016 ikke have en anden rækkevidde end rækkevidden for en simpel oplysning.

- 91 For det fjerde og endelig kan vedtægtsbestemmelserne vedrørende satserne for erhvervelse af pensionsrettigheder og pensionsalderen ændres af EU-lovgiver indtil den faktiske fastsættelse af pensionsrettighederne. Et klagepunkt om tilsidesættelse af disse bestemmelser er derfor pr. definition endnu ikke modent og kan derfor ikke antages til realitetsbehandling.
- 92 Ifølge appellanten er søgsmålet blevet anlagt til prøvelse af en retsakt, der går ham imod, således at det kan antages til realitetsbehandling.

Domstolens bemærkninger

- 93 Med søgsmålet ved Retten har appellanten nedlagt påstand om annullation dels af svaret af 4. januar 2016, dels, om fornødent, af afgørelsen om afvisning af 25. juli 2016. Det skal derfor først undersøges, om dette svar af 4. januar 2016 udgør en akt, der går ham imod, som omhandlet i vedtægtens artikel 90, stk. 2.
- 94 I henhold til denne bestemmelse kan enhver person, der er omfattet af vedtægten, indbringe en klage for ansættelsesmyndigheden over en akt, der går ham imod. I vedtægtens artikel 91, stk. 1, præciseres det, at Den Europæiske Unions Domstol kan afgøre enhver tvist mellem Unionen og en af de af denne vedtægt omfattede personer om lovligheden af en akt, der går imod denne person, efter artikel 90, stk. 2. Disse bestemmelser finder tilsvarende anvendelse på klager fra de øvrige ansatte i henhold til artikel 117 i ansættelsesvilkårene.
- 95 Det fremgår af Domstolens praksis, at kun de akter eller foranstaltninger, der har retligt bindende virkninger, og som kan berøre sagsøgerens interesser direkte og umiddelbart gennem en væsentlig ændring af hans retsstilling, udgør akter, der går vedkommende imod som omhandlet i vedtægtens artikel 90, stk. 2 (dom af 18.6.2020, Kommissionen mod RQ, C-831/18 P, EU:C:2020:481, præmis 44 og den deri nævnte retspraksis).
- 96 For at afgøre, om en retsakt har sådanne virkninger, skal vægten lægges på denne retsakts indhold, og disse virkninger skal vurderes ud fra objektive kriterier, såsom den nævnte retsakts indhold, i givet fald under hensyn til baggrunden for dens vedtagelse samt til den udstedende institutions beføjelser (jf. analogt dom af 6.10.2021, Poggiolini mod Parlamentet, C-408/20 P, EU:C:2021:806, præmis 32 og den deri nævnte retspraksis, og af 12.7.2022, Nord Stream 2 mod Parlamentet og Rådet, C-348/20 P, EU:C:2022:548, præmis 63 og den deri nævnte retspraksis).
- 97 Spørgsmålet, om en retsakt kan have direkte indvirkning på en fysisk eller juridisk persons retsstilling, kan således ikke vurderes alene på grundlag af den omstændighed, at retsakten har form af en e-mail, for så vidt som dette ville indebære, at formen af den retsakt, der er genstand for søgsmålet, ville blive tillagt større vægt end selve indholdet af den nævnte retsakt (jf. i denne retning dom af 12.7.2022, Nord Stream 2 mod Parlamentet og Rådet, C-348/20 P, EU:C:2022:548, præmis 64 og 67 og den deri nævnte retspraksis).
- 98 I overensstemmelse med den retspraksis, der er nævnt i denne doms præmis 96, skal indholdet af svaret af 4. januar 2016 derfor undersøges under hensyntagen til baggrunden for dens vedtagelse, og til den udstedende institutions beføjelser.
- 99 Det skal i denne henseende bemærkes, at appellanten, således som det fremgår af de sagsakter, der er fremlagt for Domstolen, ved en e-mail af 4. januar 2016 anmodede sektionslederen for »Pensioner« under PMO om at forklare, hvilke konsekvenser reformen af 2014 kunne få for hans situation efter underskrivelsen af kontrakten af 16. maj 2014. Ved svaret af 4. januar 2016 anførte

denne sektionsleder over for appellanten, at dennes pensionsrettigheder havde ændret sig som følge af ændringen af kontrakten, og at den almindelige pensionsalder og den årlige tilskrivningssats for pensionsrettigheder for hans vedkommende derfor var blevet ændret til henholdsvis 66 år og 1,8% fra den 1. juni 2014.

- 100 Det fremgår ligeledes af disse sagsakter, at den nævnte sektionsleder afsluttede e-mailen med følgende formulering: »Jeg håber, at De kan drage fordel af disse oplysninger.« Samme sektionsleders signatur var desuden ledsaget af følgende meddelelse: »Det bemærkes, at denne meddelelse sendes til orientering og ikke udgør en afgørelse fra ansættelsesmyndigheden, som kan påklages i henhold til [v]edtægtens artikel 90.«
- 101 Selv om svaret af 4. januar 2016 ganske vist indeholder indicier for PMO's vilje om at tillægge det en rent informativ karakter, indeholder det også præcise forsikringer, idet sektionslederen for »Pensioner« under PMO deri meddelte appellanten, at han »faktisk [bekræftede], at [dennes] pensionsrettigheder [havde] ændret sig som følge af kontraktændringen«.
- 102 Selv om pensionsalderen og den årlige tilskrivningssats for pensionsrettigheder, som anført af Kommissionen, er fastsat ved vedtægten og ikke af administrationen, må det dog konstateres, at denne sektionsleder i svaret af 4. januar 2016 ikke begrænsede sig til at oplyse appellanten om indholdet af vedtægtens bestemmelser, således som de følger af reformen af 2014, men oplyste ham om, at disse bestemmelser nu fandt anvendelse på ham, og stiltiende, men nødvendigvis, at han ikke kunne drage fordel af de overgangsforanstaltninger, der er fastsat i artikel 1, stk. 1, i bilaget til ansættelsesvilkårene. Dette svar kan derfor ikke anses for blot at give appellanten en oplysning om indholdet af vedtægten og ansættelsesvilkårene, men for at være en angivelse til ham af de bestemmelser i disse tekster, som administrationen anså for at finde anvendelse på hans situation.
- 103 Sådanne forhold udelukker, således som generaladvokaten i det væsentlige har anført i punkt 85 i forslaget til afgørelse, at svaret af 4. januar 2016, henset til dets indhold, kan anses for at være rent oplysende karakter.
- 104 Dette svar, som blev givet af en sektionsleder for »Pensioner« under PMO, dvs. af den afdeling, der varetager forvaltningen og fastsættelsen af pensioner for Kommissionens ansatte, kunne nemlig direkte og umiddelbart berøre appellants interesser gennem en væsentlig ændring af hans retsstilling, navnlig for så vidt angår fastsættelsen af den alder, hvor han i henhold til gældende ret – dvs. i overensstemmelse med de retsregler, der til enhver tid er gældende – kan gøre krav på at gå på pension.
- 105 Denne konklusion underbygges af de beføjelser, som ophavsmanden til dette svar har. Det er nemlig ubestridt, at svaret blev givet af den tjeneste, der varetager forvaltningen og fastsættelsen af pensioner for Kommissionens ansatte, og det er ubestridt, at Kommissionen i forhold til den berørte havde kompetence til at træffe afgørelser på området, der har retligt bindende virkninger som omhandlet i den retspraksis, der er nævnt i denne doms præmis 95.
- 106 Kommissionen har imidlertid anført, at på området for pensionsrettigheder kan en foranstaltning, der afføder retsvirkninger, kun vedtages ved pensionering, hvilket bekræftes af Rettens dom af 3. april 1990, Pfloeschner mod Kommissionen (T-135/89, EU:T:1990:26).

- 107 I denne forbindelse skal det fastslås, at det, selv om det er korrekt, at pensionsrettigheder før pensioneringen, der er en usikker fremtidig begivenhed, er potentielle rettigheder, der dagligt forøges, ikke desto mindre forholder sig således, at en forvaltningsakt, hvoraf det følger, at en ansat ikke kan drage fordel af gunstigere bestemmelser for så vidt angår den årlige tilskrivningssats for disse rettigheder og vedkommendes normale pensionsalder, umiddelbart og direkte griber ind i den pågældendes retsstilling, selv om forvaltningsakten først skal gennemføres senere. Hvis det blev fastslået, at det forholdt sig anderledes, ville appellanten først kunne kende sine rettigheder ved pensioneringen og ville indtil dette tidspunkt befinde sig i en usikker stilling ikke blot med hensyn til sin økonomiske situation, men også med hensyn til den alder, hvor han kan anmode om at blive pensioneret, således at han ikke vil få mulighed for straks at træffe hensigtsmæssige personlige forholdsregler for at sikre sin fremtid, således som han forestiller sig den. Det følger heraf, at appellanten har en legitim, eksisterende og aktuel interesse, der er tilstrækkeligt kvalificeret til, at han allerede nu ad rettens vej kan få afklaret en uvis faktor, såsom hans pensionsalder og den årlige tilskrivningssats for pensionsrettigheder (jf. i denne retning dom af 1.2.1979, *Deshormes mod Kommissionen*, 17/78, EU:C:1979:24, præmis 10-12).
- 108 Det skal desuden bemærkes, at mellemkommende foranstaltninger, der har til formål at forberede den endelige afgørelse, i princippet ikke udgør retsakter, som kan være genstand for et annulationssøgsmål (jf. analogt dom af 3.6.2021, *Ungarn mod Parlamentet*, C-650/18, EU:C:2021:426, præmis 43 og den deri nævnte retspraksis).
- 109 Konstateringen af, at en retsakt fra en institution udgør en mellemkommende foranstaltning, som ikke er udtryk for denne institutions endelige holdning, er imidlertid ikke tilstrækkelig til systematisk at godtgøre, at denne akt ikke udgør en akt, der kan være genstand for et annulationssøgsmål (jf. i denne retning dom af 6.10.2021, *Poggiolini mod Parlamentet*, C-408/20 P, EU:C:2021:806, præmis 38).
- 110 Det fremgår nemlig af Domstolens praksis, at en mellemkommende retsakt, der har selvstændige retsvirkninger, kan være genstand for et annulationssøgsmål, for så vidt som den ulovlighed, som denne retsakt er behæftet med, ikke kan afhjælpes ved et søgsmål, der er rettet mod den endelige afgørelse, som den forbereder (jf. analogt dom af 3.6.2021, *Ungarn mod Parlamentet*, C-650/18, EU:C:2021:426, præmis 46 og den deri nævnte retspraksis).
- 111 Når anfægtelsen af lovligheden af en mellemkommende retsakt i forbindelse med et sådant søgsmål ikke sikrer appellanten en effektiv domstolsbeskyttelse mod virkningerne af denne akt, skal den følgelig kunne gøres til genstand for et annulationssøgsmål (jf. analogt dom af 6.10.2021, *Poggiolini mod Parlamentet*, C-408/20 P, EU:C:2021:806, præmis 40 og den deri nævnte retspraksis).
- 112 Som generaladvokaten i det væsentlige har anført i punkt 89 i forslaget til afgørelse, ville appellanten, hvis han var tvunget til at afvente den dato, hvor han når den pensionsalder, som den kompetente myndighed har fastsat, for at kunne anfægte den endelige afgørelse, der vil blive truffet på dette tidspunkt, og som endeligt vil fastsætte hans pensionsrettigheder, blive frataget enhver effektiv domstolsbeskyttelse, der gør det muligt for ham at gøre sine rettigheder gældende.
- 113 Som Kommissionen har gjort gældende, kan EU-lovgiver ganske vist til enhver tid ændre et element som en ansats pensionsalder indtil tidspunktet for den faktiske fastsættelse af denne ansattes pensionsrettigheder. Ikke desto mindre bør appellanten dog ikke forhindres i at kende

sin normale pensionsalder nøjagtigt i henhold til gældende ret, uden at dette berører en eventuel ændring af retsreglerne, idet han ellers ville blive frataget den effektive domstolsbeskyttelse, der er omhandlet i ovenstående præmis.

- 114 Under disse omstændigheder skal svaret af 4. januar 2016, som udgør en akt, der går en person imod, som omhandlet i vedtægtens artikel 90, stk. 2, kunne gøres til genstand for et annulationsøgsmål, eftersom anlæggelsen af et annulationsøgsmål til prøvelse af den endelige afgørelse, som Kommissionen vedtager ved appellants pensionering, ikke kan sikre ham en effektiv domstolsbeskyttelse.
- 115 Det følger af samtlige ovenstående betragtninger, at det annulationsøgsmål, som appellanten har anlagt ved Retten, skal antages til realitetsbehandling.

Realiteten

- 116 Til støtte for søgsmålet for Retten gjorde appellanten et enkelt anbringende gældende vedrørende en retlig fejl og en tilsidesættelse af vedtægtens artikel 77, stk. 2 og 5, der i henhold til artikel 109 i ansættelsesvilkårene finder anvendelse på kontraktansatte, samt af artikel 21, stk. 2, og artikel 22, stk. 1, andet afsnit, i bilag XIII til vedtægten, for så vidt som det fremgår af svaret af 4. januar 2016, at den dato for tiltrædelse af tjenesten, der blev taget i betragtning med henblik på anvendelsen af disse vedtægtsbestemmelser, var den 1. juni 2014, idet kontrakten blev indgået den 16. maj 2014, selv om den dato, der skulle have været lagt til grund, var den 1. juli 2008, som var den dato, hvor appellanten oprindeligt indtrådte i Kommissionens tjeneste som kontraktansat.
- 117 Det fremgår af de sagsakter, der er blevet fremlagt for Domstolen, at appellanten siden den 1. juli 2008, hvor han oprindeligt blev ansat som kontraktansat ved PMO, uafbrudt har arbejdet i Unionens tjeneste og bidraget til finansieringen af Unionens pensionsordning.
- 118 Som det følger af denne doms præmis 80, finder overgangsbestemmelserne om opretholdelse af den årlige tilskrivningssats for pensionsrettigheder på 1,9% og retten til en alderspension ved det fyldte 64. år og 8 måneder i overensstemmelse med henholdsvis artikel 21, stk. 2, og artikel 22, stk. 1, andet afsnit, i bilag XIII til vedtægten i henhold til artikel 1, stk. 1, i ansættelsesvilkårene tilsvarende anvendelse på appellanten.
- 119 Det følger heraf, at svaret af 4. januar 2016 og afgørelsen om afvisning af 25. juli 2016 skal annulleres, idet de er i strid med artikel 1, stk. 1, i bilaget til ansættelsesvilkårene.

Sagsomkostninger

- 120 I henhold til procesreglements artikel 184, stk. 2, træffer Domstolen afgørelse om sagsomkostningerne, såfremt appellen tages til følge, og Domstolen selv endeligt afgør sagen.
- 121 I overensstemmelse med dette reglements artikel 138, stk. 1, som i medfør af samme reglements artikel 184, stk. 1, finder anvendelse i appelsager, pålægges det den tabende part at betale sagsomkostningerne, hvis der er nedlagt påstand herom.

122 Da appellanten i det foreliggende tilfælde har nedlagt påstand om, at Kommissionen tilpligtes at betale sagsomkostningerne, og da sidstnævnte har tabt sagen, bør det pålægges denne at bære sine egne omkostninger og at betale de omkostninger, som appellanten har afholdt i forbindelse med denne appel og med sagen i første instans.

På grundlag af disse præmisser udtaler og bestemmer Domstolen (Anden Afdeling):

- 1) **Den Europæiske Unions Rets dom af 24. marts 2021, Picard mod Kommissionen (T-769/16, EU:T:2021:153), ophæves.**
- 2) **Svaret fra sektionslederen for »Pensioner« i Kontoret for Forvaltning og Fastsættelse af Individuelle Rettigheder (PMO) ved Europa-Kommissionen af 4. januar 2016 og afgørelse af 25. juli 2016 fra direktøren for direktorat E i Kommissionens Generaldirektorat for Menneskelige Ressourcer om afvisning af Maxime Picards klage af 4. april 2016 over dette svar annulleres.**
- 3) **Kommissionen bærer sine egne omkostninger og betaler de omkostninger, som Maxime Picard har afholdt i forbindelse med denne appelsag og med sagen i første instans.**

Underskrifter